

АНОТАЦІЯ

Яровий Ю. В. Український концерт для тромбона: художні та технологічні аспекти

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»; галузі 02 – «Культура та мистецтво». Національна музична академія України, Міністерство культури України. Київ, 2026.

Зміст анотації. Творчий мистецький проєкт присвячено дослідженню українського концерту для тромбона в контексті його композиційно-драматургічних та виконавсько-технологічних особливостей. У роботі розглянуто процес становлення та еволюції національного концертного репертуару для тромбона, специфіку формування сольного статусу інструмента, а також закономірності взаємодії композиторського задуму та виконавської інтерпретації. Реалізація проєкту дала змогу сформулювати цілісне бачення досліджуваної проблеми з історіографічної, теоретико-методологічної, аналітичної та виконавсько-практичної позицій. Актуальність роботи визначається необхідністю поглибленого осмислення оригінального тромбонового репертуару.

Об'єктом дослідження є жанр концерту для тромбона в доробку українських композиторів.

Предметом дослідження виступають художні та технологічні аспекти українських концертів для тромбона з оркестром.

Мета наукового обґрунтування – здійснити комплексний аналіз художніх та технологічних аспектів українських концертів для тромбона з оркестром.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у поглибленні аналітичного фокуса щодо вивчення українського концерту для тромбона через розкриття взаємозумовленості його драматургічної концепції та виконавської технології. Спираючись на здобутки українських науковців, в

науковому обґрунтуванні творчого проєкту запропоновано ракурс, де композиційне формотворення та виконавська техніка розглядаються як єдина, неподільна система. Визначено, що саме технологічна специфіка досліджуваних творів визначає спосіб втілення композиторського задуму, стаючи сполучною ланкою між нотним текстом та його сценічним втіленням.

Практичне значення отриманих результатів зумовлене спрямованістю на вдосконалення сучасної виконавської та педагогічної практики. Результати дослідження можуть бути впроваджені в освітній процес закладів вищої мистецької освіти при викладанні фахових дисциплін (спеціальний інструмент, методика навчання гри на духових інструментах, історія виконавства, інструментознавство, теорія виконавства), а також слугувати підґрунтям для подальших розвідок з історії та теорії українського інструментального концерту.

У першому розділі *«Жанр концерту для тромбона в сучасному мистецтвознавчому дискурсі»* розкрито теоретичні та історичні засади дослідження інструментального концерту. Теоретична складова охоплює ретроспективний аналіз концепції концертності, переосмислення комунікативних стратегій у системі «соліст–оркестр», а також виявлення закономірностей трансформації жанрової традиції. Концертність представлено як складну художню категорію, що виходить за межі принципу «змагання» та розкривається через взаємодію тембрових, драматургічних та семантичних чинників. Окрему увагу в розділі приділено історичній ретроспективі формування українського концертного репертуару для тромбона. Аналітичний фокус спрямовано на простеження еволюції інструмента, в процесі якої відбулася кардинальна трансформація його амплуа: від суто колористичної чи дублювальної функції в оркестровій партитурі до репрезентації його як автономного суб'єкта концертного діалогу.

Другий розділ *«Український концерт для тромбона: композиційні та виконавські аспекти»* присвячено аналізу найбільш відомих партитур українських авторів. На прикладі Концерту О. Зноско-Боровського (1958 р.), подвійного Концерту Є. Зубцова (1964 р.), а також Концерту № 1 (1986 р.) та Концерту № 2 (2004 р.) Л. Колодуба простежено основні етапи еволюції жанру та виявлено його художні та технологічні характеристики. Твори проаналізовано у структурному, жанровому, стильовому, семантичному та виконавському вимірах. Особливу увагу приділено питанням формотворення, драматургії сольної партії, специфіці взаємодії тромбона з оркестром, а також образно-семантичним властивостям інструмента. У межах розділу висвітлено специфіку виконавської інтерпретації досліджуваних концертів, що охоплює аналіз художньо-технічних характеристик сольної партії, артикуляційного комплексу, регістрових властивостей, інтонаційної точності, а також координації виконавських прийомів.

Ключові слова: український концерт для тромбона, інструментальний концерт, жанрово-стильовий аналіз, виконавська інтерпретація, тромбон, репертуар, композиційна драматургія, виконавсько-технологічні аспекти.

ABSTRACT

Yarovyi Yu. V. Ukrainian Concerto for Trombone: Artistic and Technological Aspects

Scientific justification of the creative artistic project for the degree of Doctor of Arts in Specialty 025 «Musical Art»; Field of Study 02 «Culture and Arts». Ukrainian National Academy of Music, Ministry of Culture of Ukraine. Kyiv, 2026.

Abstract contents. This creative artistic project is devoted to a comprehensive study of the Ukrainian trombone concerto in the context of its compositional-dramaturgical and performance-technological features. The work

examines the process of formation and evolution of the national concerto repertoire for the trombone, the specifics of establishing the instrument's solo status, and the regularities of interaction between the composer's intent and performance interpretation. The implementation of the project allowed for the formation of a holistic vision of the problem under study from historiographical, theoretical-methodological, analytical, and performance-practical perspectives. The relevance of the study is determined by the need for an in-depth comprehension of the original national trombone repertoire.

The object of the study is the genre of the trombone concerto in the heritage of Ukrainian composers.

The subject of the study is the artistic and technological aspects of Ukrainian concertos for trombone and orchestra.

The scientific justification aims to conduct a comprehensive analysis of the artistic and technological aspects of Ukrainian concertos for trombone and orchestra.

The scientific novelty of the obtained results lies in deepening the analytical focus regarding the study of the Ukrainian concerto for trombone by revealing the interdependence of its dramaturgical concept and performance technology. Drawing upon the achievements of Ukrainian scholars, the scientific rationale of the creative project proposes a perspective where compositional structure formulation and performance technique are viewed as a single, indivisible system. It is determined that the specific technological features of the studied works dictate the method of embodying the composer's intent, becoming a connecting link between the musical score and its stage realization.

The practical significance of the obtained results is driven by their focus on improving modern performance and pedagogical practice. The results of the study can be implemented into the educational process of higher arts education institutions when teaching specialized disciplines (specialized instrument, methods of teaching wind instrument performance, history of performance, instrumentation, theory of performance), as well as serve as a foundation for

further research into the history and theory of the Ukrainian instrumental concerto.

The first chapter, *«The Genre of the Trombone Concerto in Contemporary Musicological Discourse»* reveals the theoretical and historical foundations of instrumental concerto research. The theoretical component encompasses a retrospective analysis of the concept of concertiteness (concertato principle), the reinterpretation of communicative strategies within the «soloist–orchestra» system, and the identification of regularities in the transformation of genre tradition. Concertiteness is presented as a complex artistic category that transcends the principle of «competition» and unfolds through the interaction of timbral, dramaturgical, and semantic factors. Special attention in this chapter is paid to the historical retrospective of the formation of the Ukrainian trombone concerto repertoire. The analytical focus is directed towards tracing the evolution of the instrument, during which a radical transformation of its role took place: from a purely coloristic or doubling function in the orchestral score to its representation as an autonomous subject of concert dialogue.

The second chapter, *«Ukrainian Concerto for Trombone: Compositional and Performance Aspects»* is devoted to the analysis of the most prominent scores by Ukrainian composers. Drawing on the examples of the Concerto by O. Znosko-Borovsky (1958), the Double Concerto by Y. Zubtsov (1964), as well as Concerto No. 1 (1986) and Concerto No. 2 (2004) by L. Kolodub, the main stages of the genre's evolution are traced, and its artistic and technological characteristics are identified. The works are analyzed in structural, genre, stylistic, semantic, and performance dimensions. Particular emphasis is placed on issues of formal organization, the dramaturgy of the solo part, the specifics of interaction between the trombone and the orchestra, as well as the figurative-semantic properties of the instrument. Within this chapter, the specifics of the performance interpretation of the studied concertos are highlighted, encompassing the analysis of the artistic and technical

characteristics of the solo part, the articulatory complex, register properties, intonational accuracy, and the coordination of performance techniques.

The study outlines the operational characteristics of the trombone within large concerto forms and the spectrum of its expressive and technological possibilities. The scientific novelty of the research lies in a systematic approach to analyzing the Ukrainian trombone concerto, which allows for a comprehensive examination of it as the result of the interaction between compositional thinking, genre traditions, and performance practice. The qualifying work combines historical-cultural, music-theoretical, and performance-technological approaches to studying the trombone concerto repertoire. The applied value of the research stems from the possibility of integrating its results into performance practice, actualizing the Ukrainian trombone repertoire in the contemporary artistic space, and deepening the theoretical foundation of brass instrumental performance. The formulated scientific and performance recommendations contribute to the development of methodological support for arts education and the promotion of Ukrainian academic music for the trombone.

Keywords: Ukrainian concerto for trombone, instrumental concerto, genre and stylistic analysis, performance interpretation, trombone, repertoire, compositional dramaturgy, performance and technological aspects.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ ПРАЦЬ

1. Яровий Ю. Концерт №2 для тромбона з оркестром Л. Колодуба: інтерпретаційний дискурс. *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя* : збірник наукових праць. Рівне : Волинські обереги, 2025. Вип. 17. С. 73–77.
2. Яровий Ю. Концерти Левка Колодуба для тромбона з оркестром: концептуальні засади інтерпретації. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського* : збірник статей. Ніжин, 2025. Вип. 143. Інтерпретаційні аспекти музичної творчості. С. 103–113.
<https://doi.org/10.31318/2522-4190.2025.143.342809>
3. Яровий Ю. Аналітичний ракурс виконавської інтерпретації концерту для тромбона з оркестром О. Зноско-Боровського. *Часопис Національної музичної академії України* : науковий журнал. Київ, 2026. Вип. 71(2). С. 72–86.
<https://doi.org/10.31318/2414-052X.71.2026.370805>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційну наукову роботу обговорено на засіданнях кафедри мідних духових та ударних інструментів Національної музичної академії України. Матеріали дослідження викладені у доповідях на двох всеукраїнських науково-практичних конференціях. Презентовано творчий мистецький проєкт на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва.

Теми доповідей і назва творчого мистецького проєкту

25–26.04.2025 Всеукраїнська науково-практична конференція «Процес музичного стилетворення: композитор та виконавець» (НМАУ, м. Київ)

Тема доповіді: «Тромбонові концерти Левка Колодуба: стилетворення в контексті інтерпретаційних практик».

29.04.2025 XVII Міжнародна науково-практична конференція «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя» (м. Рівне)

Тема доповіді: «Концерт № 2 для тромбона з оркестром Л. Колодуба: інтерпретаційний дискурс».

Назва творчого проєкту: **«Український концерт для тромбона художні та технологічні аспекти».**

19.05.2025 – Концерт-іспит в рамках творчого проєкту «Український концерт для тромбона: художні та технологічні аспекти». Київський будинок вчених.

05.11.2025 – Концерт-іспит в рамках творчого проєкту «Український концерт для тромбона: художні та технологічні аспекти». Малий зал імені академіка О. С. Тимошенка. НМАУ.

18.06.2026 – Концерт-іспит на здобуття освітньо творчого ступеню «доктор мистецтва» в рамках творчого проєкту «Український концерт для тромбона: художні та технологічні аспекти». НМАУ, ауд. 36. У програмі твори: О. Зноско-Боровського, Є. Зубцова та Л. Колодуба.